
Kyrkomötet
Motion 2022:66
av Cecilia Gyllenberg Bergfasth m.fl.

Ursäkten till samerna

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att

1. säkerställa att evangelierna finns tillgängliga på de samiska språken,
2. tillsammans med Samiska rådet i Svenska kyrkan utforska hur samernas andlighet kan ges en naturlig plats i våra kyrkor och ha en central rådgivande funktion,
3. införa en central enhet för rådgivning och översättning till de samiska språken,
4. ta fram information och berättelser som kan förkunnas i våra kyrkor,
5. ta fram material för att medvetandegöra hur samerna behandlats historiskt och Svenska kyrkans del i övergreppen på det samiska folket så att alla församlingar kan ta del av det,
6. ta fram material för att sprida kunskap om urfolkens rättigheter i alla församlingar,
7. utveckla konfirmationen så att högtidskolten får samma värde som den vita särken,
8. ta fram en vägledning för hur en församling kan göra för att möta samer och införliva samiska uttryck i gudstjänster och övrigt kyrkoliv.

Motivering

Det har nu gått en tid sedan ärkebiskopen bad samerna om ursäkt för all skada som Svenska kyrkan åsamkat dem och framförde åtta löften om förändring. En handlingsplan ska vara på gång och det har avsatts 40 miljoner, vilket borde märkas snart, men än är det tyst. Sedan ursäkten har vi bland annat kunnat läsa om att jojken inte tillåtits framföras i kyrkor och att högtidsplagg inte tillåtits vid konfirmation. Om vi är ärliga med ursäkten måste det innebära att vi gör förändringar, de förändringar som är nödvändiga för att möta det samiska folket och fortsatt vara relevanta för dem. Vi måste våga tänka annorlunda, våga ta till oss den samiska kulturen och förstå vad som är viktigt för samerna.

Det första åtagandet lyder ”Förkunna evangelium på samiska och på ett för samer kulturellt relevant sätt med respekt för samisk andlig och kyrklig tradition”. Det innebär att det behöver ske översättningar på de samiska språken i samråd med exempelvis av Sametinget utsedd representant.

Det andra åtagandet lyder ”Synliggöra samisk andlighet, teologi och kyrklig tradition inom Svenska kyrkan”. För att detta ska gå att genomföra måste vi lyssna på vad samerna har att säga. Vi behöver förstå att jojken och trummorna har en plats i kyrkan då det är ett sätt att närma sig Gud och uttrycka tacksamhet.

Det tredje åtagandet lyder ”Bidra till att stärka och revitalisera de samiska språken i Svenska kyrkans verksamhet”. För att det ska kunna genomföras behöver på sikt allt material översättas till de samiska språken. För att översättningarna ska hålla en hög kvalitet och vara lika överallt behöver det ske centralt. Dessutom behöver försam-

lingar kunna få översättningar av olika texter löpande. Det behövs således en administrativ enhet som arbetar med översättningar och att ge råd till församlingar om hur de kan arbeta.

Det fjärde åtagandet lyder ”Öka kunskapen och medvetenheten om kyrkans historiska relationer och övergrepp mot samerna och konsekvenserna av detta”. Det är ett stort arbete vi tar på oss och för att det ska kunna genomföras behöver det i våra kyrkor finnas informationstavlor om övergreppen mot samerna. Det behöver även finnas någon typ av vandringsutställning. Minst en gång om året behöver gudstjänsterna ha fokus på samerna och berätta om vad de utsatts för och hur vi kan läka det.

Det femte åtagandet lyder ”Öka kunskapen om och respekten för urfolksrättens principer inom Svenska kyrkan och samhället.” Detta görs genom att tala om samerna, berätta historien om hur samerna blivit behandlade och hur vi nu försöker läka de sår som åsamkats och om sår som aldrig kan läkas. Det handlar också om att vi må sprida kunskap om urfolkens faktiska rättigheter och att vi ska bidra till att de upprätthålls.

Det sjätte åtagandet lyder ”Öka samers inflytande och delaktighet i Svenska kyrkan”. För att det ska kunna genomföras måste man lyssna på samerna, vara öppen för att lära sig acceptera och till och med uppskatta sådant som jojk och högtidsdräkter i kyrkan.

Det sjunde åtagandet lyder ”Stärka samiska barn och unga i deras identitet och andliga utveckling”. Vi såg ett tydligt exempel på när man misslyckades med detta nyligen då en ung same med hjälp från familjen lagt ner timmar på sin konfirmandskola och sedan inte tilläts ha den i kyrkan. Om vi tror att Gud inte ser ansträngningen den unge samens hade lagt ner som en djupt troende handling är vi illa ute. Jesus välkomnade barnen oavsett hur de var klädda och det bör vi också göra och se till den unges vilja och önskan att vara en del av den kristna tron i ord och handling.

Det åttonde åtagandet lyder ”Främja gränsöverskridande samiskt kyrkoliv”. Detta är ytterligare ett löfte om att anamma den samiska kulturens uttryck och välkomna det in under kyrkans tak. Vi måste öppna våra armar och våra hjärtan och våga ta emot de uttryck som är de samiska och låta det blandas med våra seder. Tillsammans kan vi bli en än starkare kyrka.

Linköping den 3 augusti 2022

Cecilia Gyllenberg Bergfasth (MPSK)

Henrik Blind (MPSK)

Marja Sandin-Wester (MPSK)

Lena Östholm (MPSK)

Aina Nordqvist (MPSK)

Agneta Granström (MPSK)

Åsa Öckerman (MPSK)